

Territoris

El Tren dels Llacs torna a fer camí

El Montsec serà
parc natural

La Transsegre torna
a conquerir el riu

Amor: el gran
salvavides

Descobreix-ne més a gustdelleida.cat

Tria origen. Tria qualitat. Tria Gust de Lleida.

La marca que identifica i promou
el sector agroalimentari de Lleida.

Gust
deLleida

Diputació de Lleida
Promoció Econòmica

Editorial

El Montsec, una oportunitat de país

La creació del futur Parc Natural del Montsec representa una oportunitat històrica per a les comarques de Ponent i per al conjunt de Catalunya. Es tracta d'un projecte que va molt més enllà de la protecció ambiental: és una aposta pel desenvolupament sostenible, la cohesió territorial i la posada en valor d'un dels espais naturals més singulars del país.

El Montsec constitueix un patrimoni excepcional des del punt de vista paisatgístic, geològic, natural i cultural. Els seus congostos, els seus cels reconeguts internacionalment i la seva biodiversitat conformen un llegat que mereix ser preservat i promocionat.

La declaració del parc ha de servir per generar noves oportunitats econòmiques vinculades al turisme sostenible, a la recerca, a la divulgació científica i a les activitats respectuoses amb el medi natural. També ha de contribuir a fixar població i a crear noves oportunitats per als municipis rurals que conviuen amb aquest entorn privilegiat.

Catalunya necessita avançar cap a un model més equilibrat territorialment, capaç de reconèixer el potencial de tots els seus territoris. Massa sovint, les grans inversions i els focus d'atenció s'han concentrat a les àrees metropolitanes, mentre que espais d'alt valor estratègic han quedat en un segon terme.

El Parc Natural del Montsec és una oportunitat per corregir aquest desequilibri, reforçar la identitat del territori i posar en valor un patrimoni natural que forma part de la riquesa col·lectiva del país. Protegir el Montsec és, en definitiva, invertir en futur.

Índex

- 4 La Pobla i Lleida capital, destins modernistes
- 6 Amor: el gran salvavides
- 8 Ni segar ni batre: la calor extrema amenaça la tradició
- 10 El Tren dels Llacs torna a fer camí
- 14 Per Sant Jaume: Fanalets a Lleida
- 16 Avenç en la prevenció de malalties cardiovasculars
- 18 La Transsegre torna a conquerir el riu
- 20 El Montsec serà parc natural
- 22 La recepta: Amanida de mongetes amb salmó fumat i parmesà

territoris
territoris.cat

Edita:

Amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

amic

Pots trobar-nos també a:

@territoris.cat

/territoris.cat

@territoriscat

Redacció i publicitat: 676 560 252

Grup Nació
(Edicions Digitals de Premsa Local, SL - B09844770)

Delegada Grup Nació a Lleida: Esther Barta

Coordinadora: Patricia Peláez

Redacció: Àlvar Llobet, Carme Escales

Disseny i Maquetació: Cristóbal Moscoso

Foto portada: turistren.cat

Impressió: GoPrinters.

Dipòsit Legal: DL L 480-2015

visites dramatitzades. I, per què una localitat com La Pobla de Segur va construir, i encara llueix, tantes cases modernistes? Segons ens avança Ramon Enric Guimó, “les obres hidroelèctriques van propiciar que aquells anys fossin de vaques grasses a la zona i molta gent va arreglar la casa amb la moda d’aquells temps”. El regidor precisa que “totes les cases són particulars i no es poden visitar lliurement”. La gran estrella de La Pobla modernista és el conjunt arquitectònic de Casa Mauri, declarat bé cultural d’interès local per la Generalitat de Catalunya l’any 2000. Consta d’un palauet residencial construït l’any 1907, que en l’actualitat acull la seu de l’ajuntament de la localitat pallaresa, i un molí d’oli de l’any 1905. L’edifici central està decorat amb vitralls, forja i mosaics modernistes, que van ser obra del ceramista Lluís Bru, autor també de treballs al Palau de la Música i l’Hospital de Sant Pau, a Barcelona.

DE TORNADA A LA CAPITAL

El bon record de la passejada per La Pobla, veient el modernisme que va vestir uns quants dels seus edificis, serà, abans o després, un magnífic complement de la descoberta d’altres obres modernistes a la capital lleidatana. Amb tot el que haurem après en la visita guiada a La Pobla sobre aquest estil artístic, ens serà fàcil localitzar els elements modernistes en una ruta que a la ciutat de Lleida es pot fer de manera lliure. Passa pel Teatre de l’Escorxador; els tres edificis de l’any 1914 obra de l’arquitecte Francesc Morera i Gatell coneguts com a Cases Balasch; Casa Baró (La

Vinícola), l’antic Cinema Vinyes; Casa Magí Llorens, Casa Melcior, l’Edifici Palles i Casa Bergós. Pràcticament totes aquestes obres van ser projectades per l’arquitecte tarraconí Francesc de Paula Morera i Gatell, que l’any 1906 va ser nomenat arquitecte municipal de Lleida. La ruta es pot seguir a peu en un temps aproximat de dues hores, i el punt de trobada proposat des de l’Oficina de Turisme de Lleida és el Teatre de l’Escorxador, al carrer de Lluís Companys, s/n. Els dies i hores per a fer-la es poden consultar a la mateixa oficina (973 700 319).

■ **Carme Escalles**

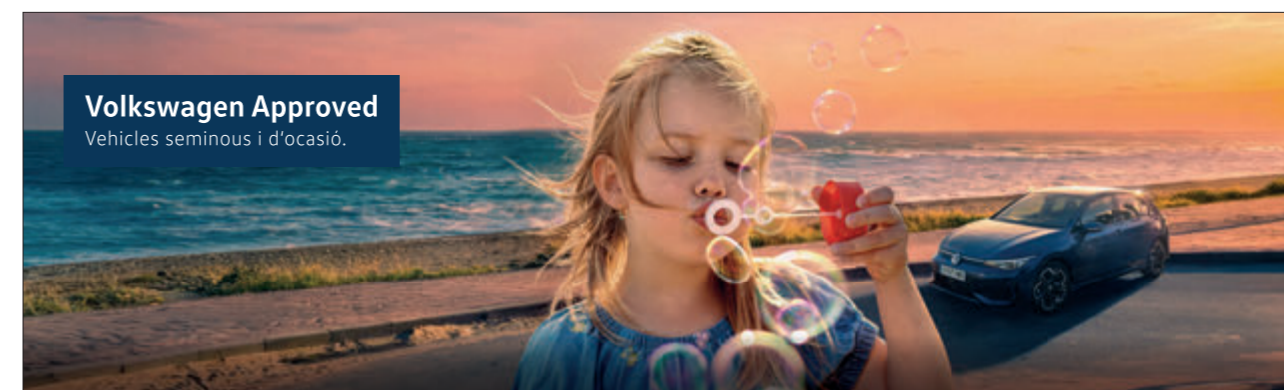
La Pobla i Lleida capital, destins modernistes

Sortim a conèixer el patrimoni arquitectònic on roman la petjada modernista

Avui és dissabte i pugem al tren a l’estació Lleida-Pirineus, a la capital lleidatana, per anar fins a La Pobla de Segur. La població del Pallars Jussà és on té el final aquest trajecte ferroviari de FGC, conegut com El Tren dels Llacs perquè al llarg del seu recorregut travessa diverses concentracions lacustres. I a La Pobla iniciem una passejada que ens duu a conèixer alguns dels edificis amb petjada modernista en territori lleidatà. La Pobla de Segur conserva diverses cases construïdes a principis del segle passat amb aquest estil artístic que va embellir façanes inspirant-se en motius decoratius, molts d’ells de la natura. En arribar a l’estació, fent una passejada per l’avinguda, travessarem el pont sobre el riu i seguirem al costat de la carretera, que és l’Eix Pirinenc (N-260) ja entre cases del poble. Passarem pel costat de l’antiga muralla, al costat de la qual hi ha el Cafè Unió, també conegut

com el cafè del Mig, que ha estat reobert, però ha sabut conservar bé aquest estil modernista dels seus orígens, tal com ens explica Ramon Enric Guimó i Casanovas, regidor de Cultura de l’Ajuntament de La Pobla de Segur.

Reprement la caminada vora la carretera, passarem pel davant d’algunes façanes que ja conviden a aturar-se i contemplar els acabats modernistes, com són l’anomenada Ca l’Espardanyer o Cal Llovera, al carrer de la font. A continuació, a la plaça de l’arbre, veurem Ca la Faustina, una altra de les paradès que formen part de les visites guiades que, amb reserva prèvia, organitzen des de l’Oficina de Turisme de La Pobla de Segur (973 68 02 57), i des de l’empresa Pirineu Emoció (973 68 15 18). “Ordinàriament, es fan cada dissabte, a l’arribada del Tren dels Llacs, però se’n poden organitzar prèvia reserva”, puntualitza el regidor de Cultura. També dissabtes, però al capvespre (19.30 h), es fan

De l'1 al 15 de juliol,
tenir un Volkswagen d'ocasió és bufar i fer ampolles.

2.000 € de descompte amb finançament* · 2 anys de manteniment Long Drive*
Garantia Approved · Entrega immediata

*2.000€ de bonificació amb finançament de Volkswagen Bank GmbH S.E. (segons condicions contractuals), aplicable a vehicles del programa Approved disponibles als concessionaris oficials Volkswagen adherits a la campanya. Capital mínim 15.000€. Aquesta oferta inclou 2 anys o 40.000km de manteniment Long Drive Service Standard gratuït. Durada i permanència mínima de 36 mesos. Oferta vàlida entre l'1 i el 15 de juliol del 2026. Incompatible amb altres ofertes financeres. Més informació a volkswagen.es o al teu concessionari oficial. Gamma Volkswagen: Consum combinat WLTP (l/100km) de 0 a 8,8; Emissió CO2 combinat WLTP (g/km) de 0 a 221; (kWh/100 km) de 14,1 a 18,4.

Dalmau Motor
Av. de l'Exèrcit, 44, 25194 Lleida
Tel. 973 28 80 90, www.garajedalmau.com

Approved

Amor: el gran salvavides

/ ALEXANDRA BALAGUER

El targarí Enric Herrera explica en el llibre 'Corro perquè t'estimo. I no puc parar', com ha passat de la diagnosi d'esclerosi múltiple a finalitzar les sis principals maratons del món.

El final del 2013 i l'inici del 2014 van marcar un abans i un després en la vida d'Enric Herrera. El diagnòstic d'esclerosi múltiple arribava a aquest veí de Torrefarrera com un gerro d'aigua freda. Físicament i psíquicament, se sentia totalment abatut. Fins que l'amor a la seva família i als seus amics el va fer aixecar del sofà i començar a proposar-se fites. De la més petita i gairebé insignificant, com sortir de casa i caminar, va acabar completant les sis principals maratons del món: Chicago, Boston, Berlín, Tòquio, Londres i Nova York, a més de la Marató de Barcelona, i totes les mitges maratons a les quals continuament es proposa participar.

En el llibre 'Corro perquè t'estimo. I no puc parar', Herrera comparteix la seva experiència transformadora i la convicció que -diu- "la millor manera que tenim les persones diagnosticades per poder ajudar la nostra família és superant-nos".

Tenies 42 anys quan et varen dir que tenies esclerosi múltiple. Com vas arribar al diagnòstic?

A l'estiu havíem estat a Tailàndia fent submarinisme i jo m'havia tallat amb un corall. I, ja de tornada, em vaig adonar que no tenia sensibilitat ni força a les mans. Em queien les coses de les mans i, jugant a pàdel, no aconseguia coordinar bé els moviments. Aleshores, em van fer proves de neurologia a l'Hospital del Vall d'Hebron on, per acabar de descartar el que pogués ser, em varen enviar als especialistes en esclerosi múltiple.

Com vas viure tot aquest procés?

Aquells tres o quatre mesos van ser els pitjors: van ser el moment en què he passat més por de tota la meua vida. Va arribar un punt que gairebé no podia caminar. A final d'any, més proves ho van confirmar: esclerosi múltiple. No hi havia tractament. Al principi només podia prendre cortisona per baixar la inflamació. Després va sortir un medicament al mercat que ajuda a no tenir brots. I, realment, brots tan bèsties com a l'inici no n'he tornat a tenir. Però les conseqüències derivades de la malaltia, com la nuvolositat al cervell que no et deixa pensar ni fer res i el cansament constant, era molt dur i vaig haver d'agafar la baixa. Físicament, em sentia molt dèbil i cansat i, psíquicament, estava molt tocat.

En el llibre també expliques que el 2006 havies passat un càncer. Pensaves en tot el que et va ajudar aleshores?

Psicològicament, el diagnòstic d'esclerosi múltiple és molt bèstia perquè és una malaltia molt desconeguda. T'imagines acabant en una cadira de rodes i això fa molta por. És una malaltia autoimmunitària i per a tota la vida. En el càncer, el pla B és morir; però t'aferres a lluitar i saps pots curar-te, com em va passar a mi. En el cas de l'esclerosi múltiple, no. No hi ha cura. Pots superar-te en el teu dia a dia, però no hi haurà cap metge que vingui i et digui que ja està superat això. Per tant, amb l'esclerosi calen esforços molt bèsties: fer el teu dol i superar la por i treballar la part física, intentant fer tot el que es pugui, tot i sentir el cansament, i treballar també la part psicològica.

I com vares treballar tot això?

Vaig buscar una metodologia per tal de normalitzar la situació. Jo no tinc fills, però tinc dona, mare, germans i amics que no han fet res tampoc per tenir jo el meu diagnòstic. I vaig pensar que jo al sofà tombat no els podia ajudar a ajudar-me.

Em vaig veure en l'obligació de superar-ho, fent un esforç que, gràcies a l'amor, he pogut fer. Per això el títol del llibre: corro perquè t'estimo. Jo vaig visualitzar que havia d'ajudar les persones del meu voltant ajudant-me a mi mateix, que veiessin que feia un esforç. D'aquesta manera els facilitaria la vida als altres, alhora que em sentiria millor. I així va ser com un dia vaig dir prou.

I el primer pas d'aquesta normalització de la situació quin va ser?

Em vaig aixecar del sofà i vaig anar al metge a preguntar si estava demostrat que l'exercici cardiovascular ajudés en un cas com el meu. Em va dir que sí. Aleshores, a Torrefarrera, el lloc on visc, vaig començar a sortir al vespre a caminar. Passats dos mesos em vaig posar a córrer. Però era un

“

Em vaig veure en l'obligació de superar-ho, fent un esforç que, gràcies a l'amor, he pogut fer. Per això el títol del llibre

suplici. En una visita al neuròleg li vaig explicar i em va dir: dubto que puguis arribar a córrer cinc quilòmetres. I aquella afirmació em va fer un clic al cervell.

Per què?

Perquè vaig sentir que no em podia permetre estar acabat. Em vaig dir: jo ho intentaré. I em vaig comprar les sabatilles de córrer i em vaig apuntar al gimnàs. També vaig demanar ajuda a especialistes en medicina ayurveda per a la meua creuada, i també als amics, de qui necessitava el suport. Vaig començar amb un quilòmetre, després dos... No hi havia entrenament que no acabés plorant. Però em vaig començar a proposar fer cada petit esforç per la meua dona, la Sònia, i per la meua mare. Cada quilòmetre el feia per algú i allò m'ajudava a aconseguir els meus reptes. Era com si cadascú d'ells fos el meu entrenador. I un usuari del gimnàs, el Joan Carrera, em va dir: per què no et fiques com a repte fer una mitja marató? Encara més, em va dir: ho farem junts. I allò que era impensable, ho vaig aconseguir.

Què va canviar aquella carrera?

Des del dia que vaig acabar la meua primera marató, que els meus amics ja no em pregunten com estic. I vaig veure que el meu dia millorava cada cop més. No m'agrada córrer: de fet, ho odio. Tot i això, fent el sacrifici de córrer les maratons, em vaig enamorar, no de córrer, sinó de l'ambient. Aquelles sensacions prèvies de la cursa, i el moment de l'arribada, la recompensa d'haver-la completat.

Què més t'emportes d'aquesta carrera esportiva que, gràcies a la malaltia, has descobert?

Em quedo amb tota la gent extraordinària que, de la seva butxaca, s'han pagat els viatges que no tenien previstos per venir-me acompanyar i animar durant la cursa. Això forma part també de la meua curació. No només m'ajuda la pastilla que prenc: totes aquestes persones són el meu Redbull. S'han distribuït al llarg del recorregut de les meves curses i m'han ajudat a fer cada tram.

L'Enric Herrera i Bescó és una de les poques persones del món amb esclerosi múltiple que ha completat les sis World Marathon Majors. Els beneficis del llibre, publicat per Edicions Salòria, els destina a la Fundació Cemcat (Centre d'Esclerosi Múltiple de Catalunya). 'Corro perquè t'estimo. I no puc parar' és -diu- "una carta d'amor a les persones del seu entorn afectiu i un testimoni de vida per a tothom que conviu amb una adversitat silenciosa".

■ Carme Escalles

Ni segar ni batre: la calor extrema amenaça la tradició

La festivitat de la Fuliola s'atura després de 46 anys per reformular-se davant la manca d'organitzadors i les altes temperatures

Si durant dècades la Festa del Segar i el Batre de la Fuliola ha servit per recordar com treballaven els pagesos abans de la mecanització, avui la celebració també s'ha convertit en un reflex dels nous reptes que afronta el món rural. Entre ells, l'impacte del canvi climàtic i l'augment de les temperatures extremes. Les onades de calor cada vegada més freqüents durant els mesos d'estiu coincideixen plenament amb les dates en què se celebra la festa. Les temperatures superiors als 35 graus, i en alguns casos properes als 40, compliquen el desenvolupament de moltes de les activitats que es fan a l'aire lliure i obliguen l'organització a extremar les mesures de seguretat.

La recreació de les tasques tradicionals de la sega i la batuda es realitza en camps oberts i sota una intensa exposició solar, una situació que incrementa el risc de cops de calor entre participants i visitants. A això s'hi afegeix l'elevat perill d'incendi que acompanya els episodis de calor extrema, especialment en una festa que treballa amb palla, rostolls i altres materials agrícoles altament inflamables.

La Festa del Segar i el Batre va néixer per preservar la memòria d'una manera de viure vinculada a la terra. Ara, paradoxalment, també s'ha convertit en un exemple de com l'escalfament global està transformant el món agrícola i posa a prova la continuïtat d'algunes de les tradicions més emblemàtiques del país. Durant 46 anys aquesta festa es celebrava en dues dates; la sega al juny i el batre al juliol. Enguany, però, la festivitat ha fet una aturada.

UN HOMENATGE A LA PAGESIA TRADICIONAL

La Festa del Segar i el Batre de la Fuliola és una de les celebracions de cultura popular i patrimoni agrari més destacades de les terres de Lleida. Organitzada des de l'any 1980, la festa té com a objectiu preservar i divulgar les feines tradicionals que durant segles van marcar la vida de la pagesia catalana abans de l'arribada de la mecanització al camp. La celebració es divideix en dues jornades principals. La primera recrea la sega del cereal, una tasca que antigament es feia manualment amb dalla o falç. Els participants mostren com es tallava el blat, com s'agrupaven les espigues en garbes i com aquestes es carregaven als carros per ser transportades fins a l'era. La segona jornada estava dedicada al batre, el procés que permetia separar el gra de la palla. Aquesta feina es duia a terme a les eres utilitzant animals, màquines de batre històriques i diverses

Els segadors preparant les garbes / ARXIU

eines tradicionals. Els visitants podien observar en directe tot el procés, des de l'arribada de les garbes fins a l'obtenció final del gra. Un dels grans atractius de la festa era la participació de desenes de voluntaris vestits amb roba d'època, així com la presència de tractors antics, maquinària agrícola històrica i eines que avui formen part del patrimoni etnològic de Catalunya. Tot plegat convertia la Fuliola en un autèntic museu viu del món rural.

Enguany, però, l'organització ha decidit aturar la festivitat per plantejar-se el futur. Lluïsa Solsona, una de les directores del certamen, assegura que les fortes calors i la manca de personal per organitzar la festa "obliguen a una reflexió". En aquest sentit, apunta que la reformulació de la festa podria passar per avançar-la en el calendari o fer-la en un horari nocturn per evitar les grans calorades a les que s'està acostumant la demarcació de Lleida.

■ Àlvar Llobet

és

Evitar una catàstrofe està a les teves mans.

El Tren dels Llacs torna a fer camí

Es preveuen 29 circulacions fins a l'octubre i s'estrena un nou passaport digital que premiarà els viatgers que completin recorreguts en diversos trens turístics de FGC

El tren, un reclam per a les XARXES / DIPUTACIÓ DE LLEIDA

El xilet del Tren dels Llacs torna a ressonar a l'estació de Lleida amb l'inici d'una nova temporada d'un dels trajectes turístics més emblemàtics de Ponent. El comboi, que connecta la plana amb el Pallars Jussà travessant paisatges de muntanya, embassaments i congostos, circula fins a finals d'octubre amb un total de 29 viatges previstos. L'estrena arriba enguany acompanyada d'una nova aposta de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC): el passaport digital Turistren, una iniciativa pensada per fidelitzar els viatgers i promocionar els diferents transports turístics ferroviaris del país. El trajecte, de prop de dues hores, recorre 89 quilòmetres entre Lleida i la Pobla de Segur, travessa les comarques del Segrià, la Noguera i el

Pallars Jussà. Pel camí, el tren creua quatre llacs, 40 túnels i 75 ponts mentre s'endinsa en els paisatges del Montsec i segueix el curs dels rius Segre i Noguera Pallaresa.

La temporada d'aquest 2026 es dividirà entre el tradicional Tren Històric i el Tren Panoràmic. El primer, format per locomotores i vagons clàssics restaurats, farà 23 circulacions els dissabtes entre maig i juny i tornarà a funcionar entre finals d'agost i octubre. El Tren Panoràmic, amb grans finestrals i una experiència més moderna, oferirà sis serveis entre juliol i agost. Durant el recorregut, els passatgers compten amb les explicacions d'un guia turístic que contextualitza la història ferroviària de la línia i els principals atractius naturals i patrimonials de la ruta. L'inici de la tem-

porada coincideix també amb la posada en marxa del nou passaport Turistren, una eina digital creada per FGC per incentivar l'ús dels transports turístics que gestiona arreu de Catalunya. El document agrupa sis dels vuit serveis ferroviaris turístics de la companyia i permet acumular descomptes de fins al 20% a mesura que els usuaris van completant experiències. El president de FGC, Carles Ruiz, explica que la iniciativa busca premiar aquelles persones que utilitzen habitualment els serveis turístics de ferrocarrils. "Volem que qui viatgi amb nosaltres tingui avantatges i alhora pugui descobrir la varietat de propostes que oferim", ha assenyalat. El sistema és senzill: després de comprar un bitllet, l'usuari rep un enllaç per registrar-se al passaport digital, on es van segellant automàticament els viatges realitzats. Les persones que completin el recorregut pels sis transports abans de finals del 2027 obtindran un obsequi commemoratiu i entraran en el sorteig d'un premi especial.

A banda del Tren dels Llacs, el passaport inclou altres serveis emblemàtics com el Cremallera i els funiculars de Montserrat, el Cremallera de Núria o el Tren del Cement. Precisament, aquests equipaments han registrat un increment notable de visitants durant els últims mesos. Segons dades de FGC, aquesta Setmana Santa el Cremallera de Núria ha augmentat un 17% l'afluència respecte l'any passat, mentre que el Tren del Cement ho ha fet en un 58%. Des de Ferrocarrils preveuen un estiu especialment intens pel que fa al turisme interior. La bona temporada d'hivern,

marcada per les abundants nevades a les estacions d'esquí, fa pensar ara en una continuïtat de l'interès turístic pels equipaments de proximitat. "Preveiem una gran afluència de visitants també durant els mesos d'estiu", ha afirmat Ruiz. Més enllà del viatge ferroviari, el Tren dels Llacs s'ha convertit també en una porta d'entrada al patrimoni del Pallars Jussà. Un cop arribats a la Pobla de Segur, els visitants poden descobrir espais com l'Espai Raier, el Molí de l'Oli, la Casa Mauri o la històrica Fàbrica de Licors Portet. Altres municipis del recorregut, com Salàs de Pallars, ofereixen propostes singulars com les botigues museu, recreacions comercials que transporten el visitant a diferents èpoques del segle XX.

La ruta també permet acostar-se al Geoparc Orígens, amb el centre de visitants Epicentre de Tremp, o visitar equipaments com el Museu Hidroelèctric de Capdella i el Museu de la Sal de Gerri de la Sal. Tot plegat converteix el Tren dels Llacs en molt més que un trajecte ferroviari: és una experiència que connecta paisatge, memòria i territori.

Amb el retorn dels combois i l'estrena del passaport Turistren, FGC reforça la seva aposta pel turisme sostenible i de proximitat. Una manera de descobrir Catalunya a un altre ritme, amb el tren com a fil conductor i el paisatge passant lentament darrere les finestres.

■ Àlvar Llobet

RAINAU
RAINAU

Dalmau Motor.

Av. Barcelona, 19 | Lleida | Tel. 973 944 444
Av. Europa, 15 (Pol. Ind. Goldpark) | Golmes | Tel. 973 600 493
Av. Barcelona, 19 | Tarrega | Tel. 973 288 092

10 ANYS GARANTIA

*Subjecte a la disponibilitat de les unitats d'estoc. Consum mitjà combinat de 5 a 6 l/100 km. Emissions ponderades de CO₂ de 113 a 134 g/km (valors WLTP). Imatge acabat SEAT Ibiza FR + amb opcionals.

El teu SEAT

RAINAU

Ara mateix a
Dalmau Motor.

Amb fins a 5.000 euros de descompte*

La nova era industrial lleidatana

El territori converteix els seus recursos naturals en oportunitats econòmiques amb un model que combina sostenibilitat, innovació i indústria verda

Presentació de la Declaració institucional del G10 rural / DIPUTACIÓ DE LLEIDA

Lleida ha iniciat una transformació profunda del seu model econòmic. El que durant anys s'ha percebut com un repte ambiental i territorial —la gestió dels residus agrícoles, ramaders i forestals— avui es planteja com una oportunitat per construir una nova indústria basada en la bioeconomia circular.

Aquesta és una de les principals conclusions de la jornada impulsada pel G10, el Comitè Estratègic de l'Agenda Compartida «Lleida, Terra d'Oportunitats», celebrada fa unes setmanes a la Cambra de Comerç de Lleida, on empreses, institucions i agents econòmics han reivindicat el potencial del territori per liderar un model d'industrialització rural sostenible, tecnificat i regeneratiu. L'objectiu és clar: gestionar la multifuncionalitat i la capacitat de regeneració dels recursos naturals renovables existents al territori per tal de generar activitat econòmica, crear ocupació de qualitat

i garantir un futur amb més oportunitats per a les pròximes generacions.

L'ESTRATÈGIA PER TRANSFORMAR EL MODEL ECONÒMIC LLEIDATÀ

Darrere d'aquesta aposta hi ha el G10, creat l'any 2020 com a Comitè Estratègic de l'Agenda Compartida per la Transformació Econòmica de les Terres de Lleida, el Pirineu i l'Aran. L'organisme està format per les principals institucions econòmiques i socials del territori: la Diputació de Lleida, la Paeria de Lleida, el Govern de la Generalitat, el Govern d'Espanya, les Cambres de Comerç de Lleida i Tàrraga, PIMEC, COELL, UGT, CCOO i la Universitat de Lleida. Una de les persones impulsores d'aquesta estratègia és Teresa Botargues, experta en Transformació Econòmica de la Diputació de Lleida, que defensa que el territori es troba davant una oportunitat històrica. Segons Botargues, la clau és que els propietaris i gestors d'aquests recursos "prenguin consciència que no

són un problema, sinó una oportunitat, atès que aquest capital natural renovable és la base d'un model de producció sostenible, resilient, competitiu i capaç de generar més autonomia estratègica".

UN TERRITORI AMB UN CAPITAL NATURAL RENOVABLE EXCEPCIONAL

Les dades avalen el potencial de Lleida. Les comarques lleidatanes concentren més del 50% del capital natural renovable de Catalunya, un actiu que, segons Botargues, pot convertir-se en una nova font de competitivitat econòmica i autonomia estratègica. El territori disposa del 38% de la superfície forestal de tot Catalunya, concentra el 45% dels caps de bestiar i el 53% de la superfície de conreus. A aquesta realitat s'hi suma una dada especialment significativa: cada any es generen més de 12 milions de tones de recursos biològics renovables susceptibles de ser valoritzats. Aquest volum inclou restes agrícoles, forestals i subproductes d'origen natural que poden deixar de ser considerats residus per convertir-se en matèries primeres destinades a nous processos industrials. La transformació d'aquests recursos podria donar lloc a productes com fusta d'alt valor afegit, bioenergia, biometà, biofertilitzants, biomaterials o biocarburants, amb aplicacions en sectors tan diversos com l'alimentació, la química, el tèxtil o la construcció.

UN CANVI DE MODEL PER RETENIR I ATRAURE POBLACIÓ

Durant l'obertura de la jornada, el president de la Cambra de Comerç de Lleida, Jaume Saltó, ha remarcat que la transformació econòmica del territori té un objectiu essencial: fixar i atreure població. El repte és especialment rellevant en un territori on el despoblament i la manca d'oportunitats laborals amb alt valor afegit són encara una amenaça. En la mateixa línia, el president de la Diputació de Lleida, Joan Talarn, ha defensat que Lleida no només busca resistir, sinó liderar un nou model econòmic. "La transformació econòmica de Lleida no és només per resistir sinó per liderar la transformació econòmica del país", ha afirmat, destacant que altres territoris ja estudien i repliquen l'experiència lleidatana.

EMPRESSES QUE JA ESTAN CONSTRUINT EL FUTUR

La taula rodona empresarial ha posat damunt la taula experiències reals d'empreses i entitats que ja treballen en aquesta nova economia a través de l'Agenda Compartida. Hi han participat l'Associació d'Empreses de la Fusta de Lleida, ACTEL, VEOLIA Biomassa i MOEVE, representants de diferents cadenes de valor vinculades a la bioeconomia.

El debat s'ha centrat en tres de les potencials noves cadenes de valor d'aquest nou model econòmic: la transformació dels residus ramaders en energia i fertilitzants, l'aprofitament dels recursos forestals i la conversió dels subproductes agrícoles en noves matèries primeres industrials. La idea comuna és que els recursos del territori poden convertir-se en una palanca d'industrialització i diversificació econòmica.

DEL PROBLEMA DELS PURINS AL PRIMER BIOPOLÍGON DE CATALUNYA

Un dels exemples més avançats és Alcarràs Bioproductors, a Alcarràs, considerat el primer biopolígon industrial de Catalunya i d'Espanya. El projecte va néixer quan 150 famílies ramaderes van decidir convertir un problema ambiental —la ges-

tió de les dejeccions porcines— en una oportunitat industrial. Actualment, el projecte produeix biometà i biofertilitzants i treballa per atraure noves empreses relacionades amb el biocarbó, els biocarburants o les proteïnes alternatives. MOEVE és un dels actors interessats en el desenvolupament del biometà a través dels biopolígons. A la demarcació també avancen altres projectes de biopolígons, com el de Balaguer, orientat a la valorització forestal i la química verda, i el de Montoliu de Lleida, que vol transformar infraestructures existents de gestió de residus en bioindústries en un entorn ordenat que pugui atreure més bioindústries.

ELS BOSCOS: UN RECURS PENDENT DE DESBLOQUEJAR

El sector forestal representa una altra gran oportunitat. Tot i això, encara hi ha importants barreres per superar. El projecte Pirineu Local Forest, impulsat per entitats locals propietàries de boscos a l'Alta Ribagorça, l'Aran i el Pallars Sobirà i que compta amb aliances amb l'Associació d'Empreses de la Fusta de Lleida i VEOLIA, entre d'altres, busca activar aquest potencial, a la vegada que millorar la resiliència climàtica d'aquest important recurs. Actualment, prop del 70% dels boscos de les comarques forestals lleidatanes estan pendents d'ordenació, fet que limita l'aprofitament sostenible dels recursos forestals. La conseqüència és doble: menys activitat econòmica vinculada a la fusta i la biomassa, i més risc ambiental per acumulació de massa forestal.

L'AGRICULTURA COM A PROVEÏDORA DE NOVES INDÚSTRIES

ACTEL ha destacat que sense el sector agrícola, aquesta transformació no seria possible, atès que és la base per a l'obtenció de noves primeres matèries a transformar. Subproductes com la sansa, el pinyol d'oliva, les restes vegetals o els excedents de palla poden convertir-se en matèries primeres per fabricar nous materials, bioplàstics o generar oportunitats relacionades amb els crèdits de carboni. La iniciativa REGEN Segrià avança en aquesta línia, apostant per una agricultura regenerativa integrada dins de la nova economia verda.

ELS REPTES: INFRAESTRUCTURES, TECNOLOGIA I TALENT

La jornada també ha identificat els principals obstacles que cal superar. Els biopolígons necessiten eines urbanístiques i suport tècnic perquè els municipis puguin desenvolupar-los. Les empreses necessiten espais de testatge tecnològic que redueixin riscos abans de fer grans inversions. I el territori necessita formar nous professionals especialitzats en bioeconomia, energia renovable, gestió forestal i processos industrials sostenibles.

LLEIDA, UN MODEL QUE VOL ESCALAR

El desplegament d'aquest model requereix recursos. El G10 ha plantejat una mobilització de 25 milions d'euros durant el 2026 per impulsar actuacions vinculades als biopolígons, la formació, la innovació industrial i la gestió forestal. L'objectiu és consolidar un model que ja ha començat a caminar.

En només vuit anys, Lleida ha passat de buscar solucions a problemes ambientals concrets a construir una estratègia econòmica basada en els seus propis recursos. La bioeconomia circular ja no és només una promesa de futur: és el camí que el territori ha iniciat per convertir el seu capital natural renovable en oportunitats industrials, ocupació i desenvolupament sostenible.

PER SANT JAUME:

Fanalets a Lleida

El vespre del 24 de juliol centenars d'infants surten al carrer en una multitudinària i festiva romeria. L'any 2022, la Generalitat va declarar-la Festa Patrimonial d'Interès Nacional

encesos sortiran pels carrers de Lleida a tres quarts de nou de la nit del 24 de juliol, vigília de la festa de l'apòstol. Ho faran des de la Rambla de Ferran, davant de l'església del Carme, on abans el bisbe de Lleida haurà celebrat la Missa dels Fanalets, conformant una singular i multitudinària corrua de llum i colors que recorrerà l'Eix Comercial. A aquesta simpàtica i estiuenca festa se la coneix amb el nom de "Romeria dels Fanalets", significat que es tracta no d'una processó, sinó d'una munió de gent que acompanya en alegre i festiva comitiva la imatge de Sant Jaume, fent-li llum amb fanalets.

En el decurs de la Romeria, la Banda Municipal interpreta la Cançó dels Fanalets, una popular i també antiga melodia amb reminiscències medievals, que els infants canten per honorar l'apòstol, recordant el miracle de la punxa i els fanalets. Alhora, la cançó fa molt més festiva i alegre la Romeria dels Fanalets, amb una lletra que diu així: Sant Jaume ve de Galícia / Sant Jaume ve d'Aragó / i a Lleida va deixar estesa / la fe de Nostre Senyor. La Romeria l'encapçala una bona representació del seguici festiu de la ciutat, com ho són el ball de bastons i els gegants, els capgrossos i els cavallets de la Paeria; sumant-se cada any a la multitudinària Romeria, que és per a Lleida tota una festa i una molt bona proposta d'estiu.

■ Jordi Curcó

Cada 24 de juliol al vespre, la ciutat de Lleida reviu una singular tradició: la Romeria dels Fanalets de Sant Jaume, organitzada per l'Agrupació Ilerdenca de Pessebristes amb el suport de la Paeria i les principals institucions de la ciutat. La primera referència documental de la festa la trobem a la Crònica Universal del Principat de Catalunya, del cronista Jeroni Pujades, publicada el 1609. En ella, l'autor parla de la presència a Lleida de l'Apòstol Sant Jaume i de la festa dels fanalets. Però el mateix Pujades diu que la tradició és "de fama continuada". Això vol dir que amb més de 400 anys d'existència, és una de les festes més antigues de la ciutat de Lleida.

La festa té els seus orígens en una narració llegendària que explica el pas de l'apòstol per la capital de la Terra Ferma, on se suposa que arribà per tal de donar a conèixer l'Evangeli de Jesús. El relat llegendari tramès de generació en generació i recollit per cronistes i historiadors, diu que l'apòstol Jaume arribà fins als peus de les muralles de Lleida. Era de nit, cansat i famolenc es deturà per descansar. Tot seguit i travessant una de les portes de la muralla, s'introduí dins la ciutat i continuà camí amunt, però malgrat el compte que parava, va aixafar una bardissa i se li clavà una punxa al peu que li impedia caminar. Adolorit, es veié obligat a aturar-se i encara que intentà treure's la punxa, la foscor feia infructuosos els seus esforços.

Com que patia tant, els seus gemecs profunds van arribar fins a les oïdes dels àngels del cel que acudiren en auxili del pelegrí amb "fanalets de llum", tot il·luminat la

fosca nit i facilitant que el Sant Pelegrí pogués treure's la punxa i continuar el seu camí apostòlic. Tot i que aquesta ha estat la versió llegendària més popular i acceptada, n'hi ha una altra que apunta als infants de Lleida com a protagonistes d'aquell fet miraculós, essent ells els qui de fet van acudir amb fanalets de llum en ajut del Sant.

Tot plegat va donar origen a una forta devoció i veneració popular envers l'apòstol a la ciutat de Lleida. Antigament, arribat el capvespre del 24 de juliol, vigília de la festa de Sant Jaume, era costum que els infants sortissin al carrer amb fanalets encesos, revivint així el "miracle de l'espina i els fanalets" i anessin a visitar les dues capelles que la ciutat té dedicades a l'apòstol, rememorant totes dues la seva estada a Lleida. La del Peu del Romeu, actual rovell de l'ou de la festa, i la capella de Can Serra al carrer del Carme, avui malauradament tancada sota forrellat.

Aquella manifestació infantil, espontània i desorganitzada que anava de capella a capella, seguint les suposades petjades que feu l'apòstol Jaume, ha esdevingut amb el temps en la que avui es coneix com la Romeria dels Fanalets de Sant Jaume. Una de les festes religioses i populars més tradicionals i arrelades a la ciutat de Lleida i destacades a Catalunya, per la seva singularitat, on els protagonistes principals en són els infants i els seus fanalets de llum. És per tot plegat que l'any 2020 la Generalitat va inscriure la festa al Catàleg del Patrimoni Festiu de Catalunya i dos anys més tard, el 2022, la declarà Festa Patrimonial d'Interès Nacional.

També enguany, una munió d'infants amb llurs fanalets

Avenç en la prevenció de malalties cardiovasculars

Investigadors de Lleida participen en un estudi internacional que valida eines per a prevenir aquestes patologies, que són la primera causa de mort al món

Les malalties cardiovasculars són la principal causa de mort al món. Les més freqüents són la hipertensió arterial, l'infart agut de miocardi, la insuficiència cardíaca i l'estenosi aòrtica. La prevenció de totes aquestes patologies suposa un gran repte sanitari. Per a poder prevenir-les és necessari, sobretot, "identificar correctament qui té més probabilitats de desenvolupar una malaltia cardiovascular en els pròxims anys", tal com explica el responsable del grup de recerca translacional vascular i renal de l'IRBLleida i professor de la Universitat de Lleida, José Manuel Valdivielso. Actualment, la ciència compta amb dues eines metodològiques que permeten estimar el risc individual de patir esdeveniments cardiovasculars i que ajuden a decidir estratègies preventives, com l'inici de tractaments per a reduir el colesterol o controlar la pressió arterial. Són dues: PREVENT i SCORE2. Per la seva banda, PREVENT ha estat desenvolupada recentment per l'American Heart Association. I SCORE2 és la utilitzada en les guies europees de prevenció cardiovascular.

Fins ara, totes dues eines havien estat desenvolupades i validades principalment a les seves regions d'origen. Però faltaven estudis amplis que avaluessin el seu rendiment en poblacions globals, fora del seu àmbit geogràfic i en assajos clínics internacionals que permetessin generalitzar els

resultats i assegurar que servien per a altres poblacions. I això és precisament el que ha ajudat a fer l'equip d'investigadors del grup de recerca translacional vascular i renal de l'Institut de Recerca Biomèdica de Lleida (IRBLleida), liderat per José Manuel Valdivielso, com a participants d'un estudi internacional els resultats del qual s'han publicat fa unes setmanes a la revista Nature Medicine.

La recerca "demostra que aquestes eines mantenen un rendiment sòlid i consistent en poblacions molt diferents entre si", explica José Manuel Valdivielso. Aquesta validació en diferents països i contextos clínics aporta confiança tant a professionals com a sistemes sanitaris i, sobretot, permet anticipar-se a la malaltia.

L'ESTUDI

Els investigadors participants, entre ells els de l'IRBLleida, han analitzat dades de més de 6,4 milions de persones procedents de 44 cohorts observacionals (persones que comparteixen característiques determinades) i 18 assajos clínics aleatoritzats, amb l'objectiu de validar tots dos models en contextos geogràfics i clínics diversos. José Manuel Valdivielso és l'últim signant de l'article científic resultat de l'estudi i un dels supervisors d'aquest treball multicèntric, fet en el marc del Chronic Kidney Disease Prognosis Consortium (CKD-PC), el consorci internacional

que agrupa més d'un centenar de cohorts i assajos de diferents regions del món. Durant un seguiment mitjà de 5,1 anys, els investigadors van registrar 293.737 episodis de malaltia cardiovascular total segons la definició de PREVENT (infart de miocardi, ictus o insuficiència cardíaca) i 258.086 episodis cardiovasculars segons SCORE2 (infart de miocardi, ictus o mort cardiovascular). Els resultats obtinguts mostren un bon comportament de les dues eines a Amèrica del Nord, Europa, Austràlia i altres regions, així com en assajos clínics internacionals. Aquest fet permet recomanar el seu ús de forma generalitzada, segons els experts signants de l'estudi.

Conèixer qui té realment un risc més gran de patir una malaltia cardiovascular dona l'oportunitat "d'aplicar mesures preventives i tractaments apropiats, reduint de manera important els esdeveniments cardiovasculars i les seves seqüeles en persones que ni tan sols sabien que estaven en risc", exposa Valdivielso. La recerca ha aportat claredat i solidesa principalment sobre la capacitat predictiva de PREVENT i SCORE2 en pacients considerats de risc intermedi. Es tracta del "grup que concentra gairebé la meitat dels episodis cardiovasculars i, en quedar en una 'zona gris', sovint no rep tractaments preventius ni un seguiment adequat", puntualitza el cap del grup de recerca translacional vascular i renal de l'IRBLleida.

MÉS RISC PER AFECTACIÓ RENAL

Gràcies al fet que aquest estudi científic es recolza en les abundants dades de pacients amb malaltia renal crònica recopilats pel Chronic Kidney Disease Prognosis Consortium (CKD-PC), s'ha pogut demostrar també la millora de les fórmules en introduir un paràmetre de salut renal, que és l'aparició de la proteïna albúmina en orina. Segons explica José Manuel Valdivielso, "la malaltia renal crònica és una de les malalties la prevalença de les quals està en ascens a tot el món, i l'Organització Mundial de la Salut (OMS) estima que, per a 2040, aquesta malaltia ja serà la cinquena causa de mortalitat mundial. Sabem, a més, que la malaltia renal crònica incrementa de manera notable el risc cardiovascular. I l'estudi demostra que incorporar un paràmetre fàcil i barat de mesurar com l'albuminúria millora encara més el poder de predicció de les eines PREVENT i SCORE2".

L'IRBLleida pertany a la Institució dels Centres de Recerca de Catalunya (I-CERCA), que s'organitza de manera que permet assegurar l'eficiència, la flexibilitat de gestió, la captació i promoció del talent, la planificació estratègica i la capacitat executiva dels centres de recerca de Catalunya.

■ Àlvar Llobet

La Transsegre torna a conquerir el riu

La festa de l'estiu de Balaguer arriba a la 41ª edició recuperant els dos trams de descensos fluvials

La Transsegre tornarà a convertir Balaguer i la comarca de la Noguera en l'epicentre d'una de les festes més singulars i multitudinàries de Catalunya. Del 10 al 13 de juliol, la celebració arribarà a la seva 41a edició recuperant el format tradicional de dos descensos pel riu Segre i incorporant diverses novetats destinades a reforçar la participació, la creativitat i la seguretat.

RECUPERACIÓ DEL FORMAT CLÀSSIC AMB DUES BAIXADES

La principal novetat serà el retorn del primer tram del descens fluvial, que tornarà a unir Camarasa i Sant Llorenç de Montgai després de diverses edicions condicionades per les restriccions derivades de la sequera.

Així, el dissabte 11 de juliol les embarcacions sortiran a les dues del migdia des de l'espai Maria Rúbies de Camarasa per completar la primera etapa del recorregut fins a Sant Llorenç de Montgai. L'endemà, diumenge 12 de juliol, tindrà lloc la segona baixada entre Gerb i Balaguer, recuperant plenament l'essència original de la festa. Les baixades continuen sent el gran atractiu de la Transsegre. Durant setmanes, colles d'amics, famílies i entitats treballen en la construcció artesanal de les seves embarcacions, moltes elaborades amb materials reciclats i decorades amb una gran dosi d'imaginació. Algunes reproduïxen castells, vehicles, personatges populars o escenaris fantàstics, convertint el riu Segre en un autèntic espectacle flotant.

Per garantir la seguretat i la bona organització de l'esdeveniment, la participació es mantindrà limitada a un màxim de 100 embarcacions i 1.000 tripulants. De fet, segons l'organització, les inscripcions ja es troben pràcticament completes.

La membre de l'organització, Flor Martínez, ha explicat que enguany la normativa serà més estricta, seguint les indi-

Barques pel pantà de Sant Llorenç / TRANSSEGRE

cacions dels cossos de seguretat per garantir el correcte desenvolupament de la festa.

NOUS PREMIS PER FOMENTAR LA CREATIVITAT I LA COMPETICIÓ

Una altra de les novetats destacades serà la incorporació de premis econòmics per valor total de 3.000 euros. D'una banda, es premiaran les embarcacions més originals i ben elaborades amb guardons de 1.000, 600 i 400 euros per als tres primers classificats.

D'altra banda, també es reconixeran les embarcacions més ràpides, tenint en compte la suma dels temps registrats en les dues baixades. En aquesta categoria, els premis seran de 500, 300 i 200 euros respectivament.

UNA FESTA NASCUTA PER REIVINDICAR EL RIU

La Transsegre va néixer l'any 1984 impulsada per un grup de joves de Balaguer amb la voluntat de reivindicar el riu Segre i crear una activitat festiva vinculada al territori. Més de quatre dècades després, aquella iniciativa s'ha convertit en una de les celebracions més emblemàtiques de les Terres de Lleida. Tot i el seu creixement, la festa ha sabut mantenir els valors que la van veure néixer: el contacte amb la natura, la recuperació dels espais fluvials, la convivència i la promoció del territori. La vinculació amb el riu continua sent un dels trets diferencials de la Transsegre, que converteix el Segre en el gran protagonista de la celebració.

Els Catarres actuaran dissabte 11 de juliol / THE PROJECT

MÚSICA, CULTURA I FESTA DURANT QUATRE DIES

Més enllà dels descensos, la Transsegre s'ha consolidat com un dels grans esdeveniments musicals de l'estiu lleidatà. El Parc de la Transsegre esdevindrà novament el centre neuràlgic de la festa amb una programació que combinarà música en directe, sessions de DJs i activitats per a tots els públics.

La presidenta de la Transsegre, Gemma Guarné, explica que enguany s'ha apostat per una programació més varia-

da, combinant diferents estils musicals i formats. La festa començarà divendres 10 de juliol amb una ballada de gegants i una cercavila amb xaranga. Posteriorment tindrà lloc la presentació del primer disc de la cantautora balaguerina Maria Fernández, "Punto de partida". La jornada es completarà amb les actuacions de Banda Neon, El Baile de Fin de Curso i MonDJ. Dissabte, després de la primera baixada, arribarà una de les nits més multitudinàries amb els concerts de Band The Cool i Els Catarres, un dels grups més populars de l'escena musical catalana. La festa continuarà amb una sessió de la DJ Mònica X. Durant la tarda, l'Associació Swing Noguera organitzarà una Marching Swing Jam de Festa Major pels carrers de la ciutat, amb l'acompanyament musical de Blanquers Jazz.

Diumenge, coincidint amb l'arribada de les embarcacions a Balaguer, la Transsegre guanyarà projecció nacional gràcies a una retransmissió especial de 3Cat dins del programa "Som Únics". La jornada inclourà també una masterclass de dansa, activitats aquàtiques infantils i un vespre musical amb Claquera, Javi Huescar i DJ Farrix. Un dels moments més esperats serà el concert de Doctor Prats, encarregat de donar la benvinguda als participants després de completar el descens.

La festa es tancarà dilluns 13 de juliol amb diverses activitats de Festa Major, com sardanes, ball de gegants, concerts, sessions de cinema i un ball de tarda amb orquestra. Totes les activitats seran gratuïtes.

IMPACTE SOCIAL, ECONÒMIC I REFORÇ DE LA SEGURETAT

Cada any, la Transsegre atrau milers de visitants procedents de diferents punts de Catalunya. La celebració reuneix al voltant de 8.000 persones entre participants, visitants i acompanyants. L'impacte econòmic sobre Balaguer i la comarca és especialment significatiu, amb un augment notable de l'activitat als hotels, càmpings, restaurants i establiments comercials durant els dies de celebració.

L'edició d'enguany també estarà marcada pel reforç dels dispositius de seguretat. L'organització treballa conjuntament amb la Paeria de Balaguer, els Mossos d'Esquadra, Bombers, Protecció Civil i els serveis sanitaris per garantir el desenvolupament normal de totes les activitats. L'objectiu és compatibilitzar l'esperit festiu que caracteritza la Transsegre amb la seguretat de les milers de persones que hi participen.

Durant la presentació, la paera en cap, Lorena González, va destacar la implicació de les entitats de la ciutat en l'organització dels actes de Festa Major i va agrair la col·laboració dels ajuntaments de Camarasa i Os de Balaguer, així com de les EMD de Sant Llorenç de Montgai i Gerb, dels cossos de seguretat i de les diferents administracions implicades.

Amb 41 anys d'història, la Transsegre continua reinventant-se sense perdre la seva identitat. La combinació d'aigua, música, natura, creativitat i participació popular manté viva una festa que s'ha convertit en un dels grans símbols de l'estiu a les Terres de Lleida i que aquest 2026 aspira a recuperar plenament la seva essència original.

■ Àlvar Llobet

El Montsec serà parc natural

El futur espai protegit aspira a compatibilitzar la conservació dels valors naturals amb el desenvolupament econòmic i social del territori

La declaració del Parc Natural del Montsec fa un nou pas endavant. El Govern de la Generalitat ha iniciat aquest estiu els tràmits previs per fer realitat una reivindicació històrica del territori i de nombroses entitats ecologistes, excursionistes i científiques. Si el procés segueix el calendari previst, el Montsec podria disposar en els pròxims anys d'una figura de protecció especial destinada a preservar un dels espais naturals més singulars i valuosos de Catalunya.

Durant les pròximes setmanes, l'executiu català posarà en marxa la fase de consulta pública prèvia, un procediment que permetrà recollir les opinions de ciutadans, ajuntaments, entitats i agents socials sobre la futura declaració.

Paral·lelament, també es duran a terme reunions informatives als municipis afectats per explicar el projecte i resoldre

dubtes. La iniciativa arriba després de dècades de debat. Els primers intents per declarar el Montsec parc natural es remunten als anys vuitanta, tot i que cap de les iniciatives impulsades fins ara havia aconseguit prosperar. L'any 2014 es va tornar a plantejar la proposta i, més recentment, el 2023, una vintena d'entitats ambientalistes i excursionistes van reactivar la campanya per reclamar la protecció especial de la serralada.

UN DELS GRANS TRESORS NATURALS DEL PREPIRINEU

Per als experts, el Montsec és molt més que una serra. Es tracta de l'espai més representatiu del Prepirineu central català, un territori que concentra una extraordinària riquesa geològica, paisatgística i biològica. La seva situació geogràfica, a cavall entre els ambients mediterranis i els eurosiberians, ha afavorit l'aparició d'una biodiversitat excepcional. Aquesta singularitat permet la convivència d'espècies pròpies de

climes i ecosistemes molt diferents, convertint el Montsec en una autèntica cruïlla ecològica. Entre els seus valors més destacats hi ha la presència de plantes endèmiques, nombroses espècies d'invertebrats exclusives i una important fauna vertebrada. Les cingleres, barrancs, coves i avencs que caracteritzen el massís constitueixen hàbitats privilegiats per a moltes espècies protegides. Especialment rellevant és el paper del Montsec com a refugi dels ratpenats. Més de la meitat de les espècies de quiròpters presents a Catalunya es localitzen en aquest espai natural, que també és una de les principals zones d'hivernada del ratpenat de cova. Aquesta concentració converteix la serralada en un indret de referència per a la investigació científica i la conservació de la biodiversitat.

UNA PROTECCIÓ PER GARANTIR EL FUTUR

Els impulsors del projecte consideren que els actuals mecanismes de protecció resulten insuficients per assegurar la conservació a llarg termini dels valors naturals del Montsec. Tot i que diverses zones formen part de la Xarxa Natura 2000 i compten amb diferents figures de protecció, no existeix una estructura global de gestió que englobi tot el territori. La futura declaració com a parc natural permetria disposar d'un model de governança específic, eines de planificació pròpies i recursos destinats a la conservació dels hàbitats més sensibles.

També facilitaria la restauració d'espais degradats, la preservació dels elements geològics més fràgils i la protecció de la biodiversitat. Aquesta protecció, però, no es planteja com una limitació de les activitats tradicionals. Al contrari: el projecte pretén compatibilitzar la conservació amb els usos agrícoles, ramaders, forestals i turístics que han contribuït històricament a modelar el paisatge del Montsec.

UN PROJECTE IMPULSAT DES DEL TERRITORI

La proposta ha anat guanyant força durant els darrers anys gràcies al suport de diversos municipis de les comarques de la Noguera i el Pallars Jussà. Entre el 2024 i el 2025, una

desena d'ajuntaments van aprovar mocions favorables a la creació del parc natural. Alòs de Balaguer, Àger, Artesa de Segre, Baldomar, les Avellanes i Santa Linya, Sant Esteve de la Sarga, Talarn, Llimiana, Gavet de la Conca, Trepç i Castell de Mur són alguns dels municipis que han expressat públicament el seu suport a la iniciativa. Per a molts alcaldes i agents econòmics locals, la declaració representa una oportunitat per construir una estratègia territorial compartida basada en la sostenibilitat, la conservació del patrimoni natural i la promoció turística responsable.

NATURA I DESENVOLUPAMENT ECONÒMIC

L'experiència d'altres parcs naturals catalans demostra que la protecció ambiental no és incompatible amb el desenvolupament econòmic. De fet, els responsables del projecte consideren que la nova figura podria generar noves oportunitats vinculades al turisme de natura, l'observació astronòmica, el senderisme, l'educació ambiental i la promoció dels productes locals. El Montsec ja és avui una destinació de referència per als amants de la muntanya, l'escalada, els esports d'aventura i l'observació del cel. La presència del Parc Astronòmic del Montsec ha contribuït a reforçar aquesta projecció internacional. La futura declaració podria consolidar encara més aquesta marca territorial i atraure noves inversions vinculades a un model de desenvolupament sostenible.

EL COMPTE ENRERE JA HA COMENÇAT

L'inici de la consulta pública marca el començament d'una nova etapa per al Montsec. Encara queden tràmits administratius i processos participatius abans que la declaració sigui una realitat, però el projecte sembla avançar amb un suport institucional i territorial més ampli que en intents anteriors. Després de més de quaranta anys de reivindicacions, el Montsec podria estar més a prop que mai d'obtenir el reconeixement i la protecció que molts consideren necessaris per garantir la conservació d'un dels paisatges més emblemàtics i valuosos de Catalunya.

■ Àlvar Llobet

Imatge de l'ermita de la Pertusa / DIPUTACIÓ DE LLEIDA

MASIA SERRET

Turisme rural a la vall d'Àger

T'oferim una experiència única: vistes del Montsec a primera fila, ampli jardí i piscina de temporada, esmorzars i sopars km0, horaris adaptats, tracte familiar, tranquil·litat... tot perquè et sentis com a casa.

Tel / whats: +34 647284137 / @ info@masiaserret.cat
turismeruralserret@gmail.com www.masiaserret.com

Avui cuinem...

Amanida de mongetes amb salmó fumat i pomesà

INGREDIENTS per a 4 persones

- 350 grams de mongetes cuites
- 1 ou cuit
- ½ pebrot vermell carnós
- 1 ceba tendra
- 15-20 olives negres
- 100 grams de salmó fumat
- 20-25 grams de formatge pomesà
- Mini brots tendres

Per la vinagreta

- 2 tomàquets pera
- Sal, pebre negre
- 20 cc. de vinagre suau
- 80-100 cc. d'oli d'oliva verge extra

PER:
Dolors Mateu
blogdecuina.blogspot.com

PREPARACIÓ:

Preparar la vinagreta: per fer-ho ratllar els tomàquets, afegir la sal, pebre al gust, vinagre, barrejar, abocar el vinagre i batre bé fins a emulsionar.

Rentar i escórrer bé les mongetes, posar-les en un recipient ampli o enciamera.

Trossegeu sovint el pebrot, la ceba, l'ou cuit i les olives a rodanxes, incorporeu-ho a l'enciamera i barregeu-ho.

Tallar el salmó a trossos petits, afegir-los a la barreja anterior, afegir la meitat de la vinagreta, barrejar de nou i reservar a la nevera almenys una hora.

A l'hora d'emplantar, amb l'ajut d'un cèrcol, fer una torre, repartir lesques de formatge pomesà, regar amb vinagreta de tomàquet i acompanyar amb mini brots.

Ctra. C12 Km. 181, 25612, Os de Balaguer (Lleida)
Tel. 973 43 80 06 - avellanes@maristes.org

CARLES RABADÀ

Hotel ***

Restaurant El Claustre

Centre de Reunions del Montsec (lloguer d'espais)

Casa de colònies "Els Quatre Vents"

Visites al patrimoni Cultural

Activitats i entorn natural

Vine i escolta el silenci

www.monestirdelesavellanes.com

territoris

Vols donar-te a conèixer?

A Territoris col·laborem amb les empreses i el comerç local!
Contacta amb nosaltres al 676 560 252 o per correu a publicitat@territoris.cat

El magazín de **territoris.cat**

Visita l'edició digital aquí

Inscripcions obertes!

Consulta tots els horaris a:

newschool.cat

Curs 2026-27: anglès per a nens a partir de 3 anys

L'anglès ben fet. L'anglès, a la New.

Perquè la **millor educació** no és sempre la més cara.

- ★ Cursos amb **certificat oficial** de la Universitat de Barcelona
- ★ Dots: **25% dte** amb inscripció fins 31/07
- ★ Dots i PJI: **setembre gratuït** de prova
- ★ **No cobrem matrícula**

Inscriu-te fins
al **31 de juliol** i
guanya 1 dels 3
trimestres gratuïts!

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Cambridge
English Qualifications

newschool.cat - 973 31 11 43 - 609622324 - Tàrrrega

Gratuït exclusiu
per alumnes

